

**ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ
З ДИСЦИПЛІНИ «ВИДАТНІ ПОСТАТІ УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРІЇ»
НА ПЕРІОД КАРАНТИНУ (12.03.-03.04.2020)
Доцент О.В.Герінбург**

Графік навчального процесу

Тиждень	Дата	Вид заняття	Тема
Б 06-10.04.2020	08.04	Семінар	№ 3 «Політичні лідери нової доби історії України»
А 13-17.04.2020	15.04.	Семінар	№ 4 «Політичні лідери новітньої доби історії України»
Б 20-24.04.2020	22.04.	Семінар	№ 5 «Ідеологи українського національного руху та лідери духовного життя України»

ЗАВДАННЯ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Завдання для студентів:

Зі списку постатей, наведених у плані заняття, обрати 2 персоналії та підготувати про них інформацію (або презентацію) з обов'язковими компонентами:

- життя та діяльність історичного діяча
- опис діяча в історичних творах
- оцінка його діяльності в науковій літературі
- образ історичного діяча в художніх творах
- бібліографічний список про життя та діяльність історичного діяча
- тестові завдання про історичну особу (не менше 10 запитань).

Примітка 1. При складанні тестових запитань бажано орієнтуватися на запитання, наведені для прикладу наприкінці файлу.

Примітка 2. Строк виконання та здачі на перевірку - не пізніше дня, зазначеного у графіку навчального процесу.

Виконану роботу можна надіслати на поштову адресу ejburg@ua.fm , обов'язково вказавши у темі листа прізвище виконавця, факультет і групу, або на платформі <http://ksuonline.kspu.edu/> у відповідях до відповідної семінарської теми курсу «Видатні постаті української історії».

**Семінарське заняття № 3
ПОЛІТИЧНІ ЛІДЕРИ НОВОЇ ДОБИ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ**

1. Козацькі ватажки та гетьмани:

- Дмитро Вишневецький (Байда)
- Костянтин-Василь Острозький
- Северин Наливайко
- Петро Конашевич Сагайдачний

- Самійло Кішка
- Іван Сірко
- Богдан Хмельницький
- Іван Богун
- Юрій Хмельницький
- Іван Виговський
- Юрій Немирич
- Петро Дорошенко
- Іван Мазепа
- Пилип Орлик
- Кирило Розумовський

Література:

1. Базильчук Г. К. Словник-довідник з історії: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Г. К. Базильчук; Міжрегіон. акад. упр. персоналом. – К.: МАУП, 2005. – 366 с.
2. Видатні постаті України : біографічний довідник / голов. ред. Г. В. Щокін ; Міжрегіональна академія управління персоналом; Книжкова палата України. - К.: МАУП, 2004. - 872 с.
3. Гусак С.В. Легендарні постаті України: для дітей серед. шк. віку / С. В. Гусак. – Харків: Торсінг плюс, 2009. – 95 с. – (Моя Україна).
4. Гусев В.І. Видатні постаті в історії України ІХ-ХІХ ст : Короткі біографічні нариси. Історичні та художні портрети / В. І. Гусев (кер. кол. авт.), В. П. Дрожжин, Ю. О. Калінцев, О. Г. Сокирко, В. І. Червінський. – К.: Вища школа, 2002. – 359 с.
5. Дашкевич Я.Р. Постаті: нариси про діячів історії, політики, культури / Ярослав Дашкевич; НАН України, Ін-т укр. археології та джерелознавства ім. М. С. Грушевського, Львів. від-ня. – 2-ге вид., випр. і допов. – Львів: Піраміда, 2007. – 807 с.
6. Історія України в особах ІХ - ХVІІІ ст. / В. Замлинський, І. Войцехівська та ін. – К.: Україна, 1993. – 395 с.
7. Історія України в особах. Литовсько-польська доба / авт. кол.: О. М. Дзюба, М. В. Довбищенко, Я. Д. Ісаєвич та ін. – К.: Україна, 1997. – 271 с.
8. Клімов, А. А. Видатні українці: довідник / А. А. Клімов. – Харків: Веста, 2010. – 222 с. – (Малий довідник).
9. Костомаров М. Галерея портретів: Біографічні нариси / М. Костомаров. – К.: Веселка, 1993. – 324 с. – (Золоті ворота).
10. Котляр М.Ф. Історія в життєписах / М. Ф. Котляр, В. А. Смолій. – К.: Час, 1994. – 328 с.
11. Провідники духовності в Україні: довідник / редкол.: акад. НАН України І. Ф. Курас (голова) та ін.; обкл. і тит. худож. Ю. О. Коваленко. – К.: Вища школа, 2003. – 782 с.
12. Путро О. І. Гетьман Кирило Розумовський та його доба (з історії українського державотворення ХVІІІ ст.): монографія : в 2 ч. Ч. 1 / О. І. Путро ; Держ. акад. кер. кадрів культури і мистец. — К., 2008. — 239 с.
13. Таирова-Яковлева, Т. Г. Мазепа. — М.: Молодая гвардия, 2007. — 270 с. — (Жизнь замечательных людей).
14. Харченко, Т. М. 100 знаменитих людей України / Т. М. Харченко, О. Ю. Очкурова, І. І. Рудичева. – Харків: Фоліо, 2004. – 511 с. : іл. – (100 знаменитых).
15. Чухліб Т.В. Гетьмани і монархи. Українська держава в міжнародних відносинах 1648-1714 рр.: монографія / Т. В. Чухліб; Наук. т-во ім. Шевченка в США, Ін-т історії України НАН України, НДІ козацтва. – Київ; Нью-Йорк: [б.в.], 2003. – 517 с.

Семінарське заняття № 4 **ПОЛІТИЧНІ ЛІДЕРИ НОВІТНЬОЇ ДОБИ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ**

1. Лідери національно-визвольних змагань 1917-1920 рр.:
 - Михайло Грушевський
 - Володимир Винниченко
 - Симон Петлюра
 - Павло Скоропадський
 - Євген Петрушевич

- Августин Волошин
 - Нестор Махно
2. Борці за відродження української державності в радянські часи:
- Степан Бандера
 - Роман Шухевич
 - Левко Лук'яненко
 - В'ячеслав Чорновол
 - Мустафа Джемільєв

Література:

1. Базильчук Г. К. Словник-довідник з історії: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Г. К. Базильчук; Міжрегіон. акад. упр. персоналом. – К.: МАУП, 2005. – 366 с.
2. Видатні постаті України : біографічний довідник / голов. ред. Г. В. Щокін ; Міжрегіональна академія управління персоналом; Книжкова палата України. - К.: МАУП, 2004. - 872 с.
3. Гусак С.В. Легендарні постаті України: для дітей серед. шк. віку / С. В. Гусак. – Харків: Торсінг плюс, 2009. – 95 с. – (Моя Україна).
4. Дашкевич Я.Р. Постаті: нариси про діячів історії, політики, культури / Ярослав Дашкевич; НАН України, Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського, Львів. від-ня. – 2-ге вид., випр. і допов. – Львів: Піраміда, 2007. – 807 с.
5. Історія України в особах. Литовсько-польська доба / авт. кол.: О. М. Дзюба, М. В. Довбищенко, Я. Д. Ісаєвич та ін. – К.: Україна, 1997. – 271 с.
6. Клімов, А. А. Видатні українці: довідник / А. А. Клімов. – Харків: Веста, 2010. – 222 с. – (Малий довідник).
7. Костомаров М. Галерея портретів: Біографічні нариси / М. Костомаров. – К.: Веселка, 1993. – 324 с. – (Золоті ворота).
8. Котляр М.Ф. Історія в життєписах / М. Ф. Котляр, В. А. Смолій. – К.: Час, 1994. – 328 с.
9. Папакін Г. В. Павло Скоропадський: патріот, державотворець, людина : іст.-арх. нариси / Г. В. Папакін ; Держ. ком. арх. України, Центр. держ. іст. арх. — К., 2003. — 281 с.
10. Провідники духовності в Україні: довідник / редкол.: акад. НАН України І. Ф. Курас (голова) та ін.; обкл. і тит. худож. Ю. О. Коваленко. – К.: Вища школа, 2003. – 782 с.
11. Солдатенко В. Ф. Винниченко і Петлюра. Політичні портрети революційної доби / НАН України. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф.Кураса. — К. : Світогляд, 2007. — 621 с.
12. Харченко, Т. М. 100 знаменитих людей України / Т. М. Харченко, О. Ю. Очкурова, І. І. Рудичева. – Харків: Фоліо, 2004. – 511 с. : іл. – (100 знаменитих).

Семінарське заняття № 5 **ІДЕОЛОГИ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО РУХУ** **ТА ЛІДЕРИ ДУХОВНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНИ**

1. Ідеологи українського національного руху:
 - Григорій Полетика
 - Василь Капніст
 - Тарас Шевченко
 - Іван Франко
 - Михайло Драгоманов
 - Пантелеймон Куліш
 - Микола Міхновський
 - В'ячеслав Липинський
 - Дмитро Донцов
2. Духовні лідери українського минулого:
 - митрополит Іларіон
 - Феодосій Печерський
 - Мелетій Смотрицький
 - Йосиф Нелюбович-Тукальський

- Петро Могила
- митрополит Андрій Шептицький
- кардинал Йосип Сліпий
- Іван Огієнко
- Любомир Гузар

Література:

1. Базильчук Г. К. Словник-довідник з історії: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Г. К. Базильчук; Міжрегіон. акад. упр. персоналом. – К.: МАУП, 2005. – 366 с.
2. Видатні постаті України: біографічний довідник / голов. ред. Г. В. Щокін ; Міжрегіональна академія управління персоналом; Книжкова палата України. – К.: МАУП, 2004. – 872 с.
3. Войтович Л.В. Княжа доба: портрети еліти : монографія / Л. В. Войтович; Ін-т українознав. ім. І. Крип'якевича НАН України, Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Біла Церква: Видавець Олександр Пшонківський, 2006. – 782 с.
4. Герої та знаменитості в українській культурі: кол. монографія / Укр. центр культур. дослідж., Ін-т культур. політики; ред.-упоряд. О. Гриценко. – К.: УЦКД, 1999. – 351 с.
5. Гусак С.В. Легендарні постаті України: для дітей серед. шк. віку / С. В. Гусак. – Харків: Торсінг плюс, 2009. – 95 с. – (Моя Україна).
6. Гусев В.І. Видатні постаті в історії України IX-XIX ст : Короткі біографічні нариси. Історичні та художні портрети / В. І. Гусев (кер. кол. авт.), В. П. Дрожжин, Ю. О. Калінцев, О. Г. Сокирко, В. І. Червінський. – К.: Вища школа, 2002. – 359 с.
7. Дашкевич Я.Р. Постаті: нариси про діячів історії, політики, культури / Ярослав Дашкевич; НАН України, Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського, Львів. від-ня. – 2-ге вид., випр. і допов. – Львів: Піраміда, 2007. – 807 с.
8. Історія України в особах IX - XVIII ст. / В. Замлинський, І. Войцехівська та ін. – К.: Україна, 1993. – 395 с.
9. Історія України в особах. Литовсько-польська доба / авт. кол.: О. М. Дзюба, М. В. Довбищенко, Я. Д. Ісаєвич та ін. – К.: Україна, 1997. – 271 с.
10. Клімов, А. А. Видатні українці: довідник / А. А. Клімов. – Харків: Веста, 2010. – 222 с. – (Малий довідник).
11. Костомаров М. Галерея портретів: Біографічні нариси / М. Костомаров. – К.: Веселка, 1993. – 324 с. – (Золоті ворота).
12. Котляр М.Ф. Історія в життєписах / М. Ф. Котляр, В. А. Смолій. – К.: Час, 1994. – 328 с.
13. Нахлік С. К. Пантелеймон Куліш: особистість, письменник, мислитель : у 2-х т. / НАН України. Львівське відділення Ін-ту літератури ім. Т.Г.Шевченка ; Міжнародний фонд Пантелеймона Куліша — К.: Український письменник, 2007. — 462 с.
14. Пантелеймон Куліш і українське національне відродження: доповіді та повідомлення наук. конф., присвяч. 175-м роковинам від дня народження письменника / Харківський держ. ун-т. — Х., 1995. — 96 с.
15. Провідники духовності в Україні: довідник / редкол.: акад. НАН України І. Ф. Курас (голова) та ін.; обкл. і тит. худож. Ю. О. Коваленко. – К.: Вища школа, 2003. – 782 с.
16. Тіменик З. Іван Огієнко (Митрополит Іларіон). 1882-1972 : життєво-бібліогр. нарис / З. Тіменик ; Наук. т-во ім. Шевченка у Львові. — Л., 1997. — 227 с. — (Визнач. діячі НТШ).
17. Тюрменко І. І. Державницька діяльність Івана Огієнка (Митрополита Іларіона) / І. І. Тюрменко ; Київ. ун-т ім. Т.Шевченка. — К., 1998. — 280 с.
18. Харченко, Т. М. 100 знаменитих людей України / Т. М. Харченко, О. Ю. Очкурова, И. І. Рудичева. – Харків: Фоліо, 2004. – 511 с. : іл. – (100 знаменитих).

ПРИКЛАДИ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

1. «І звелів Олег своїм воїнам зробити колеса й поставити на них кораблі. І з попутним вітром підняли вони вітрила й пішли з боку поля до міста. Греки ж, побачивши це, злякались і сказали через послів Олегові: “Не губи міста, дамо тобі данини, якої забажаєш!”»
В уривку з історичного джерела описано події походу київського князя на

- А. Ітіль
- Б. Доростол
- В. Іскоростень
- Г. Константинополь

2. Коли відбулися події, засвідчені в уривку з літопису та зображені на мініатюрі?

«І на другий день призвав Ігор послів і прийшов на пагорби, де стояв Перун. І поклали руси оружжя своє, і щити, і золото, і присягнув Ігор, і мужі його, і скільки було поган-русів. А християн-русів водили присягати в церкву святого Іллі»

- А. 860 р.
- Б. 882 р.
- В. 911 р.
- Г. 944 р.

3. Укажіть портрет історичного діяча, про якого йдеться:

«Сам був хоробрий і легкий. Ходячи, як пардус, багато воєн він чинив. Возів же з собою не возив, ні казана не брав, ні мяса не варив, але, потонку нарізавши конину або звірину, або воловину і на вуглях спікши, це він їв. Навіть шатра він не мав, а пітник слав і сідло клав у голову»

А.

Б.

В.

Г.

4. Спираючись на подану карту, можна схарактеризувати зовнішньополітичну діяльність князя

- А. Аскольда.
- Б. Олега.
- В. Ігоря.
- Г. Святослава.

5. Оберіть три відповіді на запитання:
У яких уривках з історичних джерел ідеться про великого князя київського Святослава Ігоревича?

1. «...на другий день посилає до імператора просити миру за такою умовою: [русичі] повинні віддати [візантійцям] Доростол., [візантійці] повинні дозволити привозити до себе хліб...»
2. «І поставив він кумири на пагорбі, поза двором теремним: Перуна дерев'яного, - а голова його була срібна, а вус - золотий, - і Хорса, і Дажбога, і Стрибога, і Сімаргла...»
3. «Хозари вийшли супроти нього з каганом, князем своїм. І зступилися війська битися, і сталася битва межи ними, і одолів він хозар, і город

- їхній столицю Ітіль, і город Білу Вежу взяв...»
4. «Зібрав він воїнів і прийшов до Києва, і вчинив мир із братом своїм Мстиславом. І розділили вони по Дніпру Руську землю: собі узяв сю сторону, а Мстислав - ту...»
 5. «...побачив, що церкву завершено, він помолився Богу, говорячи: «Осе даю церкві сій, святій Богородиці, од маєтностей своїх десяту частину. Якщо се одмінить хто, - хай буде проклят...»
 6. «Прийшов [князь] у Переяславець. І послав до греків послів, говорячи: «Хочу йти на вас»... І пішов до Царграда, розоряючи міста. І дали йому данину... І повернувся він у Переяславець...»
 7. «Тепер же поручаю я, - замість себе - стіл свій, Київ, найстаршому синові Ізяславу. А Святославу даю я Чернігів, а Всеволоду - Переяслав, а Ігорю - Володимир, а В'ячеславу - Смоленськ...»

6. Яка мініатюра з літопису ілюструє період правління князя Володимира Великого?

А

Б

В

Г

7. Розташуйте у хронологічній послідовності:
- А. коронація Данила Галицького
 - Б. битва біля м. Ярослав між військами Данила Романовича та угорсько-польською армією
 - В. утвердження Данила Романовича в Галичі
 - Г. подорож Данила Романовича до Батия
8. Установіть послідовність військово-політичних заходів Данила Романовича, описаних в уривках з історичних джерел.
- А. «Данило тим часом поїхав на [Ростислава Мстиславича], і схопив його, і зоставив у нім | Києві, тисяцького| Дмитра. І оддав він Київ у руки Дмитрові, |щоб| удержати |город| проти іноплемянних народів, безбожних татар...»
 - Б. «..Данило сказав: "Не гожим є держати отчину нашу крижевникам-тампліерам |рицарям-хрестоносцям|". І пішли вони на них з великою силою, узяли город |Дорогичин| місяця березня, і старійшину |магістра| їхнього Брауна схопили, і воїнів захопили, і вернулися обидва у

Володимир...»

- В. «Тим часом |хан| Могучий прислав до Данила й Василька посла свого зі словами: "Дай Галич!" І | Данило| був у печалі великій, тому що не укріпив він був землі своєї городами. І, порадившись з братом своїм, поїхав він до Батия, кажучи: "Не дам півотчини своєї, а їду до Батия сам...»
- Г. «У той же час прислав Папа послів достойних, що принесли Данилові вінець, і скіпетр, і корону, які означають королівський сан, кажучи: "Сину! Прийми од нас вінець королівства... Ти матимеш поміч од Папи"...»

9. Оберіть три відповіді на запитання:

Що в історії Галицько-Волинської держави пов'язано з діяльністю Лева Даниловича?

- 1. сприяння переселенню іноземних колоністів
- 2. перенесення столиці своїх володінь до Львова
- 3. створення окремої Галицької митрополії
- 4. визнання зверхності Золотої Орди
- 5. прийняття титулу «короля Русі»
- 6. підтримка католицької церкви
- 7. приєднання до князівства Закарпаття та Люблінської землі

10. Про якого князя йдеться в уривку з історичного джерела:

«Він прийняв православ'я... проти нього діяла міцна група бояр. Йому закидали протегування чужинцям, сприяння німецькій колонізації й те, що він нібито хотів повернути всіх на католицизм... 1340 року його отруїли...»

- А. Роман Мстиславович
- Б. Лев Данилович
- В. Юрій I Львович
- Г. Юрій II Болеслав